

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Inicijativa za socijalno uključivanje starijih osoba (TASIOP)

Bilten Br. 9;

1. novembar 2018.

Dobrodošli u deveti broj biltena koji govori o socijalnoj inkluziji starijih osoba u zemljama Zapadnog Balkana, a koji je deo projekta „Inicijativa za socijalno uključivanje starijih osoba“ (TASIOP) finansiranog od strane Evropske unije, Austrijske agencije za razvoj i Austrijskog Crvenog krsta. U ovom broju pored kolumne prof. dr Wenche Malmedal sa Norveškog univerziteta za tehnologiju i nauku u Trondhajmu, predstavljamo male projekte za socijalnu inkluziju starijih osoba koje su u pet država regiona sprovodile lokalne organizacije civilnog društva uz podršku partnera u TASIOP projektu.

Da li ih teramo da se ponovo kriju u ormanu?

Autorka: Prof. dr Wenche Malmedal

Norveški univerzitet za tehnologiju i nauku, Trondhajm

Iznad Elsinog kreveta u staračkom domu visi fotografija na kojoj su ona i jedna druga žena, obe u četrdesetim godinama. Stoje držeći se ruku pod ruku i toplo se smeše jedna drugoj. Slika pokazuje sreću i radost. Zaposleni komentarišu da su obe žene lepe i da izgledaju srećno. „Je li to tvoja sestra?“ pitaju mnogi. „Ne, to mi je bila dobra prijateljica. Ali ona je umrla“, kaže Elsa glasom punim tuge. Ne sme da kaže da joj je žena na slici bila ljubav tokom

mnogo godina. Kada je drugi pitaju o porodici, da li ima dece i unučadi, Elsa odgovori: „Ne, meni se to nije ostvarilo.“

Ako putem Googlea tražite gay (homofil) i nursing home (starački dom) na engleskom, dobićete više rezultata koji navode staračke domove koji su spremni da prime lezbejke, homofile, bifile i trans-osobe (LGBT-osobe) kao korisnike. U nekim zemljama postoje posebni starački domovi za starije LGBT-osobe. Da li je to zaista neophodno?

Pre nekoliko godina učestvovala sam na sastanku sa temom: starije lezbejske i homofilne osobe. Između ostalog rečeno je da u Norveškoj ima mnogo starijih lezbejskih i homofilnih osoba koje smatraju da je teško otvoreno govoriti o svom seksualnom opredeljenju pred zdravstvenim službama. Naglašeno je da će, ako se ponašanje osoblja u zdravstvu ne promeni, mnoge starije lezbejske i homofilne osobe, kada budu došle u situaciju da su im potrebne nega i staranje, početi ponovo da kriju svoje opredeljenje.

Nema puno istraživanja o ovoj tematici, ali neki internacionalni radovi ukazuju da se starije LGBT-osobe teže odlučuju da se obrate zdravstvenim službama i službama za pružanje nege, jer se plaše da će biti izložene diskriminaciji. Primeri pokazuju da njih ne prihvataju takvim kakvi su, već ih se pokušava uvesti u norme koje im ne odgovaraju. Neki radovi ukazuju i na činjenice da zaposleni u staračkim domovima nemaju dovoljno znanja, kao i da imaju negativan stav prema seksualnim manjinama.

Црвен крст на Република Македонија
Крст i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе
Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

To ne može da bude tako! Lezbejskih, homofilnih, bifilnih ili trans-osoba ima u svim zemljama, ali njihova prava se bitno razlikuju. U Norveškoj je zakonom propisano da niko ne sme da bude diskriminisan zbog svog seksualnog opredeljenja i to mora da se poštuje i sprovodi.

Šta može da se uradi? Ima vrlo malo istraživanja u ovoj oblasti i postoji velika potreba za znanjem o tome kako se prema LGBT osobama ophodi zdravstveno osoblje i pružaoци неге. Stavovi i odnos osoblja koje starijima pruža негу se moraju promeniti i oni moraju da steknu više znanja o seksualnim manjinama. Za svakoga je važno da može otvoreno da govori o svojim doživljajima i iskustvima kada se život bliži svom kraju, ali to zaista mora da bude jednako za sve osobe bez obzira na njihovo seksualno opredeljenje.

Nije dobro ako je potrebno da imamo posebnu ponudu za негу starijih lezbejskih, homofilnih, bifilnih ili trans-osoba.

U nastavku ćemo predstaviti male projekte za socijalnu inkluziju starijih osoba koje su uz podršku partnera u TASIOP projektu sprovodile lokalne organizacije civilnog društva. Cilj ovih projekata je bio da se pronađu modeli za poboljšanje inkluzije starijih osoba u njihove zajednice i društvo, uz aktivno učešće starijih. Trajanje implementacije je bilo deset meseci, uz skromne budžete sa ciljem da kroz implementaciju pokažu da se sa malim sredstvima može postići opipljiv rezultat, što opet doprinosi mogućnosti da slični projekti budu implementirani u drugim sredinama, uz podršku zajednice. Naučene lekcije i preporuke iz ovih projekata biće objavljene u publikaciji na kraju implementacije TASIOP projekta.

2

Srbija

U Srbiji je implementirano 12 mikro-projekata, i njima je socijalna uključenost starijih unapređivana na više načina: unapređenje znanja i veština, unapređenje pristupa uslugama, umrežavanje zainteresovanih strana na lokalnom nivou, međugeneracijska saradnja...

Amity

Naziv projekta

Podrška socijalnoj inkluziji starijih na Novom Beogradu

Ciljevi projekta

- Smanjenje generacijskog jaza između učenika četvrtog razreda osnovne škole iz novobeogradskih škola, i starijih od 65 godina iz novobeogradskih staračkih domaćinstava kroz implementaciju radionica koje će doprineti boljem razumevanju i prihvatanju među generacijama i time doprineti slabljenju stereotipova i predrasuda prema starijima

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

- Pобољшан квалитет живота старијих и допринос решавању њихових проблема кроз давање саветодавне, едукативне и терапеутске подршке од стране професионалца из области социјалног рада, породичног права и здравства

Главне активности

- Едукативне креативне радионице где ће старије особе и ученици основних школа заједно радити на премошћавању генерацијског јаза и унапређењу социјалне инклузије старијих у живот заједнице
- Саветодавне, едукативне и терапеутске активности за старије особе које имају проблеме, а које ће допринети ублажавању или решавању ових проблема и тиме побољшати квалитет њиховог живота и учинити га достојанственијим. Саветодавне услуге ће бити date неформалним неговатељима који негују болесне чланове породице; подршка и релеванте информације ће допринети бољем квалитету живота старијих у овим домаћинствима.

3

Главни резултати

Tokom implementacionog perioda u okviru projekta je održano 26 radionica za međugeneracijsku saradnju. Lokalna osnovna škola Laza Kostić je bila veoma raspoložena za saradnju i njihovi nastavnici su pratili decu na radionice gde su se oni sa pripadnicima starije populacije Novog Beograda zajedno bavili različitim aktivnostima: slikanje, crtanje, pravljenje dekorativnih predmeta na postavljene ili dogovorene teme; pisanje priča, eseja, poezije; vajanje u glini; sklapanje slagalica; diskutovanje o različitim pitanjima: kako bi potrošili novac koji bi dobili, kako bi proveli jednodnevni izlet izvan grada, kako bi organizovali nedeljni porodični ručak, koja bi bila lista njihovih najvažnijih stvari u životu itd. Aktivnosti su se nastavile i tokom leta uprkos letnjem raspustu za decu.

Centar za reintegraciju i aktivizam Beograd

Naziv projekta

Radionica nevidljivih

Ciljevi projekta

Cilj radionice je promovisanje objektivnih kapaciteta pojedinaca ali i starije kao društvenu grupu, da promoviše veštine i kapacitete starijih i osnaži ih ekonomski kroz prodaju predmeta koje sami kreiraju

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Glavne aktivnosti

- Identifikovanje i okupljanje talentovanih starijih osoba
- Kreiranje mape kapaciteta i nedostajućih veština
- Obezbeđivanje opreme, materijala i adekvatnog radnog prostora
- Planovi obuke i uzajamnog podučavanja od strane učesnika
- Market i medijski plan

Glavni rezultati

Projekat je bio uspešan u povezivanju starijih, kroz kreativne aktivnosti, sa najmlađom generacijom. Radionice koje su organizovane su urađene u saradnji sa osnovnom školom Veljko Dugošević a kreativni rad je tekao kroz saradnju i uzajamnu podršku seniora - starijih osoba i penzionera – i dece osnovnoškolskog uzrasta. Na radionicama je napravljeno mnogo dekorativnih predmeta poput magneta, četitki, obeleživača za knjige, podmetača za šolje, tekstilnih ukrasa i dekupaža a oni su prodavani na događajima poput, na primer, Letnjeg bazara u gorepomenutoj osnovnoj školi. Sav novac zarađen na ovaj način otišao je u dobrotvorne svrhe.

Projekat je aktivno podržavao Volonterski servis Zvezdare a različiti elektronski i drugi mediji su o njemu izveštavali: <https://www.danas.rs/beograd/ove-subote-prolecni-humanitarni-bazar-u-os-veljko-dugosevic/>,

<http://zvezdara.rs/prolecni-bazar-u-os-veljko-dugosevic/>,

<https://www.dobrevesti.rs/%D0%BA%D1%83%D0%BB%D1%82%D1%83%D1%80%D0%B0/item/10061-prole%C4%87ni-bazar-u-o%C5%A1-veljko-dugo%C5%A1evi%C4%87>

Čovekoljublje, Dobrotvorna Fondacija Srpske Pravoslavne Crkve

Naziv projekta

Digitalna pismenost za starije osobe

Ciljevi projekta

Opšti cilj projekta je unapređenje kvaliteta života starijih osoba koje žive u Kragujevcu kroz aktivno sticanje veština u sklopu pružanja podrške za celoživotno učenje. Posebni cilj projekta je da se stariji upoznaju sa digitalnim i informacionim tehnologijama.

Glavne aktivnosti

- Formiranje četiri grupe od po 12 polaznika kursa
- Svaka grupa prolazi kurs u trajanju od 64 školska časa a koji traje tri i po meseca
- Svaka grupa takođe učestvuje u kreiranju Vodiča za korišćenje kompjutera i interneta, štampanog uputstva koje korak po korak objašnjava starijima kako da koriste računare i internet.

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Glavni rezultati

U okviru projekta su uspešno održani svi planirani kursevi sa planiranim brojem polaznika. Polaznici su pokazali mnogo entuzijazma za učenje, a što je istaklo ne samo važnost znanja koje su stekli, već i socijalnu komponentu kurseva kao i različite opcije za društvenu participaciju koje su im sada otvorene kroz digitalnu pismenost. Mnogi od polaznika kažu da im

je nepoznavanje engleskog jezika bila najveća prepreka u digitalnom opismenjavanju i korišćenju računara i interneta.

5

Centar za inkluziju i podršku HelpNet

Naziv projekta

Unapređivanje kvaliteta života starijih osoba u njihovom prirodnom okruženju kroz unapređivanje kvaliteta formalne i neformalne podrške

Ciljevi projekta

Opšti cilj projekta je unapređenje kvaliteta života starijih osoba u njihovom prirodnom okruženju kroz unapređivanje kvaliteta formalne i neformalne podrške

Glavne aktivnosti

- Dizajniranje akreditovanog programa obuke za gerontodomačice
- Dizajniranje programa obuke za neformalne negovatelje
- Štampanje 500 primeraka brošure sa ključnim informacijama iz programa obuke za neformalne
- Organizovanje obuke za neformalne negovatelje

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Хуманост

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Glavni rezultati

Program obuke za gerontodomačice je kreiran. Proces dizajniranja programa obuke je obuhvatio pregledanje izveštaja nekoliko različitih istraživanja, naučnih radova i drugog relevantnog materijala. Program obuke sklopljen iz ovih izvora je adaptiran za okruženje u Rešublici Srbiji i podnesen relevantnom ministarstvu na akreditaciju, uz detaljno objašnjenje materijala, strukture i metodologije obuke.

Hrišćansko humanitarno udruženje 'Hleb Života'

Naziv projekta

Podrška seniorskom aktivizmu kroz razvoj preduzetništva – Kreativne radionice u dnevnom klubu za starije

Ciljevi projekta

Uključivanje starijih u aktivnosti kreativnih radionica kroz usvajanje znanja i veština, kroz kreiranje ručnih radova i njihovu prodaju čime se mogu zaraditi dodatna sredstva koja opet mogu biti upotrebljena da povećaju kvalitet života starijih uključenih u rad klubovca Hleba Života kao i starijih osoba u lokalnoj zajednici

Glavne aktivnosti

- Edukacija potrebna za razvoj veština i usvajanje znanja iz oblasti krojenja, šivenja i osnova dizajna
- Kreiranje različitih predmeta sa konkretnom vrednošću
- Prodaja ovih predmeta na tržištu

Glavni rezultati

Učesnici projekta su dizajnirali dekorativne predmete kroz zajednički trud, uglavnom tekstilne predmete poput jastučnica, unikatnih torbi, tekstilnih omota za knjige, kao i božićnih ukrasa. Ovi ukrasni predmeti su izrađeni od strane starijih žena, učesnica projekta, tokom kreativnih radionica, i kasnije prodavani kroz različite izložbe poput IWC Božićnog bazara i Izložbe u Teatru Madlenianum a u saradnji sa Domom za starije ANDREA. Hleb Života je takođe imao svoj štand za prodaju ovih predmeta tokom Prolećnog bazara.

Mreža ISP – Udruženje istraživača socijalnih prilika

Naziv projekta

Mreža istraživača socijalnih prilika – ISP Evergrin

Ciljevi projekta

Osnovni cilj projekta je okupljanje starijih, penzionisanih istraživača socijalnih prilika radi socijalizacije i razmene iskustava sa mlađim kolegama kako bi oni, a na bazi principa samopomoći i samoorganizacije,

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

angažovali svoj potencijal u kreativnim inicijativama, kroz sugestije i volonterski doprinos kako bi se unapredila podrška starijima u Beogradu

Glavne aktivnosti

- Periodični sastanci zasnovani na zajedničkim interesovanjima, radi socijalizacije i razmene iskustava
- Samoorganizovanje i implementacija klupskih aktivnosti na bazi afiniteta i principa samoorganizovanja, međugeneracijske razmene i volonterskog doprinosa
- Volontiranje u klubovima za socijalnu zaštitu Gerontološkog centra Beograd

- Pilotiranje inovativnog modela klubova za starije baziranih na afinitetima i identitetu, kao i principima samoorganizovanja i volonterskog angažovanja

7

Glavni rezultati

Jedna od aktivnosti na projektu je organizovanje međugeneracijskih socijalnih događaja – pod nazivom ISP Evergrin – svake druge subote u mesecu. Ovi događaji su okupljanja stručnjaka različitih generacija koji diskutuju o značajnim pitanjima vezanim za socijalnu politiku. Na svakom od sastanaka tri osobe – istraživač u penziji, aktivni istraživač i student – govore o određenoj temi. Na sastancima učestvuju tkvi eksperti kao što je Prof dr Miroslav Ružica, sociolog i Žarko Šunderić, saradnik Centra za socijalnu politiku a nekim od sastanaka prisustvovala je i Brankica Janković, Poverenik za zaštitu ravnopravnosti.

Lužničke rukotvorine ŽEC

Naziv projekta

Da budemo vidljivi

Ciljevi projekta

Cilj projekta „Da budemo vidljivi“ je socijalizovanje starijih žena i njihovo uključivanje u socijalne segmente lokalne administracije putem naglašavanja potrebe da se pravo na dostojanstveno starenje poštuje i podržava.

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Glavne aktivnosti

- Posete i mapiranje starijih žena
- Uspostavljanje kontakta sa predstavnicima institucija kulture
- Posete osnovnim i srednjim školama, razgovor sa njihovim direktorima i upoznavanje mladih osoba sa projektom
- Organizovanje radionica za starije žene koje pružaju pomoć svojim bolesnim supruzima
- Diskusije sa predstavnicima udruženja penzionera
- Jednodnevni izlet za starije žene iz ruralnih delova Babušnice
- Organizovanje predavanja na temu „Prepoznavanje i prevencija zlostavljanja starijih“
- Organizovanje socijalnih okupljanja
- Pripremanje i bojevaljivanje mini-kuvara sa starim, tradicionalnim receptima koje su donele starije žene
- Organizovanje izložbe ručnih radova
- Medijska promocija

Glavni rezultati

Dobro i uspešni razgovori sa predstavnicim alocalnih škola kao i sa predstavnicima lokalnih vlasti i udruženja penzionera. Starije osobe koje žive same ili u staračkim domaćinstvima u udaljenim ruralnim oblastima su posećivane utvrđenim rasporedom. Pripremljena je kolekcija tradicionalnih recepata za pripremanje hrane uz veliku pomoć žena iz ruralnih krajeva, a sa starim, tradicionalnim ukrasnim predmetima i fotografijama ručnih radova biće prikazane na izložbi.

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Klaster za revitalizaciju starih zanata Re: Crafts

Naziv projekta

Banka motiva

Ciljevi projekta

Unapređenje kvaliteta života starijih osoba kroz sticanje novih veština i znanja a u okviru projekta Banka motiva na opštini Savski venac

Glavne aktivnosti

Projekat je imao tri tipa kreativnih radionica:

- Korišćenje digitalne kamere i fotografisanje mobilnim telefonom
- Ručni radovi (štrikanje, tkanje, vezenje...)
- Radionice o društvenim mrežama (objavljivanje postova sa fotografijama ručnih radova na Fejsbuk stranici projekta Bankamotiva

9

Projekat se nastavio na prethodni projekat Klastera koji se bavio IT edukacijom za 100 penzionera.

Glavni rezultati

Organizovano je 10 radionica za rad sa tekstilom i po pet o digitalnom fotografisanju i korišćenju društvenih mreža.

Odlična medijska pokrivenost projekta, kao i aktivnost na društvenim mrežama. Podršku projektnim aktivnostima dali su Zamenica Ombudsmana, Vladana Jović, Udruženje Međugeneracijski volonterski fond, Udruženje penzionera Beograda, Institut za istraživanje i kulturni razvoj Beograda/ Maja Todorović, kompanija St. George, Eurobanka i opština Rakovica.

Udruženje „Tata“

Naziv projekta

Srce za unuke

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Ciljevi projekta

Razvoj efikasnog modela podrške za starije, omogućavanje pripadnicima starije generacije da budu bolje informisani o svim aspektima razvoda i poželjnih odnosa u porodici nakon njegovog okončanja, kao i informisanje mladih generacija o potrebi da imaju puno, zdravo uključivanje baka i deka u živote dece nakon razvoda

Podrška boljem razumevanju među generacijama, smanjenje diskriminacije starijih osoba, dostojanstven život i puna socijalna inkluzija za starije, kao i rad na definisanju preporuka institucijama kako bi se obezbedila sistemska podrška starijima sa porodicama koje prolaze kroz proces razvoda.

Glavne aktivnosti

- Tematska predavanja
- Grupe samopomoći za starije
- Izrada edukativnog i informativnog materijala

Glavni rezultati

- Uspostavljena dobra saradnja sa opštinom Stari grad
- Uspostavljena dobra saradnja sa Udruženjem penzionera Stari grad
- Distribucija štampanog materijala kroz Centre za socijalni rad i Domove zdravlja na opštinama Stari grad, Vračar, Savski venac, Palilula i Zvezdara
- Uspostavljena dobra saradnja sa magazinom „Penzioner“ i portalom www.penzin.rs
- Kreiran veb-sajt www.srcezaunuke.rs
- Organizovane grupe samopomoći, tematska predavanja i pravna pomoć, po planu

10

Pokret trećeg doba Srbije

Naziv projekta

Unapređivanje kvaliteta života starijih osoba u Srbiji

Ciljevi projekta

- Unapređenje socio-humanitarnog rada i rada u zajednici starijih osoba u Srbiji i povećanje njihovog prisustva u medijima (elektronskim i štampanim)
- Razvoj i unapređivanje sportskih i rekreativnih aktivnosti starijih osoba u Srbiji
- Razvoj i unapređivanje uzajamnih i solidarnih socio-ekonomskih odnosa zasnovano na principima uzajamne pomoći i samopomoći

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

- Ohrabrivanje međugeneracijske saradnje i osnaživanje rodne ravnopravnosti

Glavne aktivnosti

Aktivnosti se uglavnom tiču aktivnog uključivanja starijih u socijalni život kroz:

- Organizovanje sportsko-rekreativnih događaja, zdravstveno orijentisanih događaja, i kulturnih aktivnosti u deset okruga u Srbiji (književne i umetničke radionice itd.) sa učešćem opština iz ovih okruga
- Organizovanje međugeneracijskih događaja i takmičenja iz sporta i kulture
- Organizovanje edukativnih radionica o zdravlju, sa fokusom na teme i sadržaj od značaja za starije, uključujući zdravstvene preglede i savete
- Unapređivanje medijskog prikazivanja starijih i njihovih aktivnosti kroz kreiranje televizijskih priča iz svih deset okruga a koje će biti prikazivane u emisiji „Treće doba“, u produkciji Pokreta trećeg doba Srbije a na programu nacionalnog servisa

Glavni rezultati

Pokret trećeg doba Srbije je organizovao veliki broj inkluzivnih aktivnosti u više opština u Srbiji uključujući međugeneracijsku izložbu slika i predavanje o slikarstvu i ikonopisanju u saradnji sa Udruženjem penzionera Despotovca, izložbu ručnih radova i domaće kuhinje u organizaciji Udruženja penzionera Umčari kao i mnoge druge aktivnosti. Poseban deo projekta je produkcija televizijskih priča koje su emitovane u emisiji „Treće doba“, gde su najširem gledalištu predstavljene aktivnosti starije generacije, njihova kreativnost i učestvovanje u društvenom životu.

11

Udruženje Roma Beaša „Rumunka“

Naziv projekta

Klub starih Roma

Ciljevi projekta

Uključivanje starijih Roma kroz promociju aktivnosti i interakcije u klubu za starije osobe

Glavne aktivnosti

- Unapređenje socijalnih kontakata i komunikacije između Roma i ostale populacije
- Unapređenje socijalne zaštite starijih osoba kroz primenu modernih metoda i novog zakonodavstva
- Socijalna zaštita (materijalna pomoć, kućne posete i podrška, volonterske posete, savetovanje – psihološko, pedagoško i pravno – umrežavanje sa drugim klubovima za starije itd.)

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе
Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

inoviranje i razvoj novih usluga, aktivno uključivanje mlađih pripadnika zajednice i ukućana

- Unapređen kvalitet života starijih kroz obezbeđivanje pristupa zdravstvenoj zaštiti (periodični lekarski pregledi, posete medicinskih sestara i konsultacije sa lekarima)
- Povećana svest o potrebama starijih Roma i predstavljanje njihove situacije predstavnicima lokalne administracije i drugim zainteresovanim stranama (štampanje promotivnih materijala, distribuiranje institucijama i u javnosti, organizovanje orkuglih stolova)
- Usklađivanje rada postojećih službi sa potrebama korisnika i nadgledanje pružanja usluga,

12

Glavni rezultati

- Uspostavljene aktivnosti kluba za starije: klub radi svakog radnog dana između 15:00 i 18:00 i posećuje ga više od pedeset starijih Roma
- Organizovane su i posebne aktivnosti za starije raznim povodima, poput pravljenja od gipsa i farbanja novogodišnjih ukrasa, kao i magneta i ukrasa za jelku
- Uspostavljena saradnja sa udruženjem žena „Nade“ a koje radi na aktiviranju žena i očuvanju tradicionalnih zanata, ali i na borbi za rodnu ravnopravnost
- Kreiranje i distribucija promotivnog materijala
- Uspostavljeni kontakti sa Crvenim krstom Sombora, Sekretarom Mesne zajednice Bački Monoštor, kao i Koordinatorom za romska pitanja u Somboru

Udruženje Viktorija

Naziv projekta

Starenje kao izazov

Ciljevi projekta

Podizanje svesti ljudi u zajednici o potrebi unapređenja i širenja pozitivnog stava o starijima u četiri opštine u Šumadiji

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе
Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

- Unapređenje i zaštita svih ljudskih prava i osnovnih sloboda starijih
- Podrška inkluziji starijih u funkciji razvoja društva

Glavne aktivnosti

- Edukativne radionice sa ciljem pospešivanja inkluzije starijih, realizovano pet radionica u gradu i selu
- Fokus grupe u funkciji snimanja potreba starijih
- Okrugli stolovi, održano sa učešćem predstavnika lokalnih vlasti i institucija i udruženja koji se bave starijima
- Grupe za samopomoć (kreativne i zabavne aktivnosti)
- Mini kampanja povodom obeležavanja dana ljudskih prava, 10. decembra
- Završna konferencija

Glavni rezultati

- Uspostavljanje permanentne subregionalne mreže za saradnju na pitanjima vezanim za starenje i inkluziju starijih osoba između opština Knić, Kragujevac, Batočina i Topola
- Organizovano osam fokus grupa za starije sa 55 učesnika
- Organizovano 20 radionica za starije sa 135 učesnika
- Organizovano pet okruglih stolova sa 42 starija učesnika
- Ti grupe za samopomoć uključene u projekat
- Organizovana javna kampanja sa 800 flajera, 100 postera i tri pojavljivanja na lokalnoj televiziji.

13

Albanija

Albanija je karakteristična po tome što u mreži MOSHA radi veliki broj organizacija civilnog društva koje vode same starije osobe. Njihovi mikro-projekti su uključili podršku starijima u ruralnim i udaljenim oblastima, ali i aktivnosti vezane za komunikaciju, umetnost i kulturu.

Liga novinara za zdravlje

Naziv projekta:

Mediji i treće doba: unapređivanje veština radi bolje komunikacije

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Ciljevi projekta:

Unapređivanje medijskog interesovanja i obrade pitanja vezanih za starenje i staroija osobe kroz uspostavljanje saradnje između novinara i udruženja starijih osoba, kao i davanje obuke obema ciljnim grupama

Glavne aktivnosti:

Organizovane su dve obuke. Jedna je organizovana u februaru za novinare koji se bave pisanjem o zdravstvenim i socijalnim temama a u saradnji sa Albanskom asocijacijom gerijata i gerontologa i Generalnim savezom penzionera Albanije. Ova obuka je bila dizajnirana da kod novinara unapredi razumevanje problema vezanih za starenje u Albaniji, da se sa njima podele najnoviji podaci u vezi zdravstvenih i socijalnih problema, kao i da se poboljša njihov pristup pisanju o starijima i za njih važnim pitanjima. Drugu obuku organizovanu u martu držali su iskusni novinari starijim aktivistima, predstavnicima udruženja penzionera i drugih sličnih organizacija. Njen cilj je bio da starije uputi kako da efikasnije pristupaju saradnji sa medijima, objašnjavajući im mehanizme njihovog funkcionisanja i njihova interesovanja.

Glavni rezultati

Očekuje se da će ova obuka uvećati njihove aktivnosti sa medijskim profesionalcima, kao i da će im dati više inicijative i učiniti njihovo komuniciranje sa medijima efikasnijim. U mesecima koji su usledili, kroz konstantan rad sa grupama starijih i sa novinarima, kroz ovaj projekat je ostvaren veći broj veoma profesionalno urađenih i pozitivnih priloga o pitanjima starenja u Albaniji – devet na televiziji i šest u dnevnim novinama.

<https://youtu.be/bk96lpmu7b8>

Emisija snimljena za Albansku javnu radio-televiziju u saradnji obučanih novinara i penzionera-aktivista.

Albansko udruženje za sve generacije

Naziv projekta:

Kreiranje magazina za starije žene pod nazivom „Aktivno starenje“

Ciljevi projekta:

Kreiranje i objavljivanje prvog magazina sa fokusom na starije žene i njima bliske međugeneracijske aktivnosti

Glavne aktivnosti:

Slogan magazina je u skladu sa ciljevima Udruženja „za žene svih generacija“. Magazin kreira i publikuje interdisciplinarni,

Shoqata Shqiptare
Geriatrisë dhe Gerontologjisë

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Хуманост

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

intergeneracijski tim, na engleskom i albanskom jeziku. U njemu se predstavljaju pozitivni modeli žena koje aktivno stare u Albaniji, kao i aktivnosti vezane za međugeneracijsku solidarnost.

Glavni rezultati

Magazin je promovisan na nekoliko događaja organizovanih u Tirani i drugim opštinama, uz učešće ženskih udruženja kao i predstavnika lokalnih vlasti. Tokom ovih promotivnih događaja sve ciljne grupe su pozitivno reagovala na ovu inicijativu.

Udruženje paraplegičara i kvadriplegičara Duresa (ogranak Albanskog udruženja paraplegičara i kvadriplegičara)

Naziv projekta:

Integracija i podrška osobama sa invaliditetom svih generacija

Ciljevi projekta:

Integracija i socijalizacija starijih paraplegičara i kvadriplegičara u Duresu, kao i pružanje podrške njihovim negovateljima.

Glavne aktivnosti:

72 osobe sa invaliditetom i njihovi negovateli – približno 200 osoba u totalu – su obuhvaćeni ovim projektom. Pružena im je obuka vezana za informacione tehnologije i zdrave stilove života. Pored različitih kulturnih aktivnosti (posete pozorištu, vežbanje pored mora, zajednička proslava početka leta, pesnički, književni i muzički događaji itd.) osobe sa invaliditetom i članovi njihovih porodica su socijalizovani i integrisani u kulturni život zajednice. Tokom šest meseci organizovano je pet socijalnih događaja i veliki broj kućnih poseta.

Glavni rezultati

Organizacija koja sprovodi projekat obezbedila je više održivosti aktivnostima kroz umrežavanje sa mnogo lokalnih partnera i uključivanje grupa svih generacija u aktivnosti (osobe iz oblasti biznisa, udruženja penzionera, studenti, lokalni umetnici itd.)

Efekti intervencije su opipljivi: starije osobe sa invaliditetom u Duresu učestvuju u aktivnostima sa velikim entuzijazmom.

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе
Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Kulturno udruženje Majka Tereza

Naziv projekta:

Integrisanje starijih osoba u umetničku zajednicu za sve generacije

Ciljevi projekta:

Uključivanje starijih osoba u umetničku zajednicu u jednoj velikoj neformalnoj oblasti grada Tirane koja ima mnogo problema sa siromaštvom, socijalnom izolacijom i ugroženošću.

Glavne aktivnosti:

Približno 90 starijih osoba identifikovano je i pozvano da učestvuju u organizaciji koncerta narodne muzike i plesa. Amaterski umetnici (od kojih su neki i sami starije osobe, a neki su omladina) iz neformalne oblasti severne Tirane (Bregu i Lumit) koja je nastala tokom unutrašnjih migracija devedesetih godina prošlog veka, su uključili starije osobe i zajedno sa njima radili na sviranju instrumenata, pevanju i plesu. Zatim su zajednički organizovali koncert sa narodnim pesmama i igrama.

Glavni rezultati

Starije osobe su učestvovalе na probama i doprinele su dizajniranju i organizaciji koncerta. Dvoje profesionalnih folklornih umetnika su takođe pozvani da učestvuju na probama i na koncertu. Približno 150 osoba je učestvovalo na koncertu a starije osobe su izrazile veliko interesovanje za slične aktivnosti u budućnosti.

16

Udruženje za integraciju albanskih penzionera

Naziv projekta:

Podrška integrisanju starijih osoba u lokalne organizacije

Ciljevi projekta:

Povećanje broja starijih žena i muškaraca organizovanih u grupe starijih osoba i lokalne klubove penzionera u osam gradova u depriviranim oblastima u okolini Tirane i drugim gradovima u regionu Tirane (Laprake, Babrru, Kombinat, Shkoze, Instituti Bujqesor, Sauk, Vore, Fushe Kruje). Gradovi su odabrani na osnovu izraženih potreba koje su saopštene implementatoru, kao i na osnovu toga u kojim opštinama ova organizacija ima kontakte i uticaj.

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Glavne aktivnosti:

Nakon koordinativne konferencije organizovane u avgustu, održano je deset sastanaka sa starijima i mladima iz lokalnih osnovnih škola. U proseku na sastancima je bilo po pedeset učesnika, a poslužili su da se generacije približe, da se edukuju o aktivnom životu u starijem dobu, i utemelje jezgra organizovanih ogranaka Udruženja za integraciju albanskih penzionera u ovim gradovima. Uspostavljeno je devet ogranaka ili klubova za starije i podrška njihovim aktivnostima traje. 223 ugrožene starije osobe (koje većinom žive same) su identifikovane i pozvane da prisustvuju sastancima. One sada aktivno učestvuju i povezane su sa drugim učesnicima. Na sastanke su pozivani i predstavnici lokalnih vlasti i lokalnog biznisa kako bi se bolje povezale potrebe klubova za starije sa postojećim socijalnim uslugama ili drugim mogućnostima za integraciju, kao što su dnevni centri. Neki lokalne privatne firme su se uključile dajući doprinos kroz kupovinu paketa hrane za siromašne starije osobe. Više od 200 starijih osoba je dobilo pakete i poklone tokom ovih događaja.

Glavni rezultati

Sada je uspostavljena jača mreža Udruženja za integraciju albanskih penzionera u zajednicama u nekoliko prigradskih i ruralnih opština u okolini Tirane. Stotine ranije izolovanih penzionera u oblastima sa minimalnom socijalnom aktivnošću sada imaju mogućnost da se povežu sa drugim starijima i da imaju priliku da aktivno učestvuju u društvu.

Sa druge strane, mnoge mlade osobe iz lokalnih srednjih škola koje su učestvovalе u aktivnostima projekta će nadalje ojačavati veze između generacija i posaditi seme budućih međugeneracijskih aktivnosti u svojim zajednicama.

17

Nacionalna unija starijih penzionera

Naziv projekta:

Uspostavljanje dnevnog centra za starije osobe u Tirani

Ciljevi projekta:

Kreiranje modela samoodrživog dnevnog centra za starije osobe kako bi se suprotstavili izolaciji i pomogli socijalizaciju i učenje tokom čitavog života

Glavne aktivnosti:

Organizacija je iznajmila prostor u kome su stariji pozvani da se organizuju i učestvuju u različitim struktuiranim diskusijama ili predavanjima od strane profesionalaca. U ovom centru se daju i osveženja, novine za čitanje i knjige.

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

Centar je organizovao više od 12 edukativnih sesija sa prezentacijama koje su dali specijalisti iz različitih oblasti (zdravlje, istorija, književnost, pravo, sociologija, ekonomija, informacione tehnologije, umetnost i sport). Povodom nekih nacionalnih praznika, kao što su Nova godina ili početak leta, Nacionalna unija starijih penzionera je organizovala veće proslave za približno stotinu starijih osoba, pozivajući i starije i novije učesnike projekta. Druge aktivnosti u Centru su obuhvatile proslave rođendana ili obeležavanje drugih važnih dana za učesnike (pet proslava), kao i promociju rada nekih od najaktivnijih učesnika ili volontera (12 događaja). Na jednom sastanku su srednjoškolci i studenti diskutovali sa starijima o temama od zajedničkog interesovanja, kao što su starenje populacije, zaštita životne sredine, književnost. Neki od penzionera sa potrebom za medicinskom pomoći su dobili podršku u pristupu adekvatnoj zdravstvenoj zaštiti. Takođe su organizovane i grupne posete muzejima i operi.

Glavni rezultati

Više od 100 usamljenih starijih osoba i više od 200 izolovanih starijih parova su bili pozvani da učestvuju u projektu. Još nekoliko stotina starijih je bilo na neki način uključeno u ovaj projekat. Više od 35% su bile starije žene. Jedan broj iskusnih i obrazovanih starijih osoba je pozvan da zajedno sa profesionalnim instruktorima učestvuju u edukativnim sesijama posvećenim celoživotnom učenju. Nacionalna unija starijih penzionera veruje da će moći da nastavi sa ovom inicijativom kroz podršku privatnih kompanija.

Generalna unija penzionera Albanije

Naziv projekta:

„Glas penzionera“ – list za penzionere

Ciljevi projekta:

Informisanje penzionera o temama koje ih interesuju i zagovaranje za njihova prava

Glavne aktivnosti:

List „Glas penzionera“ razvili su i prave sami penzioneri. Ovaj projekat pomogao je pripremu i publikovanje osam brojeva lista a tri broja tokom 2017. godine je samostalno uradila Generalna unija penzionera Albanije. Većina brojeva ovog lista daje prikaze aktivnosti koje izvodi mreža MOSHA u Albaniji, uključujući zagovaračke inicijative usmerene na promenu javnih politika koje se tiču starijih. U kolumnama i člancima ovaj list daje priliku penzionerskim aktivistima da pišu o svojim zajednicama, svojim idejama ili herojima. Postoji i posebna kolumna za istaknute aktiviste i njihov doprinos. List se koristi i u kampanjama za prava starijih i protiv njihovog zlostavljanja. 6000 primeraka se besplatno distribuira velikom broju institucija i dnevnih centara gde onda njima pristup imaju penzioneri i donosioci odluka.

Glavni rezultati

Ovaj list je dao svoj doprinos uticaju ostvarenom da se donesu odluke u korist penzionera, kao što je jednokratna finansijska pomoć od 5000 albanskih leka svim penzionerima u Albaniji i podizanje iznosa penzija za 2,8%.

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе
Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Generalna unija penzionera Albanije

Naziv projekta:

Drite od Driteri – pesničko nadmetanje

Ciljevi projekta:

Ovo je inicijativa vezana za list „Glas penzionera“ sa ciljem da se starijima obezbedi forum u kome će moći da izraze svoje literarne i umetničke veštine, emocije, ali i da daju poetske analize. Očekuje se da ovaj forum deluje stimulativno na mnoge starije osobe koje imaju interesovanje i talenat na polju poezije, kao da i istovremeno pokaže da su pogrešne predrasude o starijem životnom dobu kao neproduktivnom delu života.

Glavne aktivnosti:

„Drite“ znači „svetlost“ na albanskom jeziku a Dritero je veoma značajan albanski pisac i pesnik koji je nedavno preminuo. Njegov legat je iskorišćen kao glavna tema za priloge ovom forumu. Osnovan je umetnički odbor koji je pregledao sve pristigle radove, odabrao materijal za publikovanje i ovo je predstavljeno u šest brojeva lista „Glas penzionera“ (od kojih su tri podržana kroz projekat TASIOp). Knjiga odabrane poezije i drugih tekstova – memoarskih zapisa, ili analiza od strane umetnika i političara – je u pripremi i biće promovisana tokom oktobra koji pruža interesantne mogućnosti jer je to mesec književnosti a istovremeno 1. oktobar je međunarodni dan starijih osoba.

Glavni rezultati

Biće objavljeno 46 pesničkih radova od strane 41 osobe. Generalna unija penzionera Albanije i umetnički odbor su takođe promovisali nekoliko čitanja poezije u blizini dnevnih centara u Tirani. 3000 primeraka losta sa pesmama starijih distribuirano je penzionerima.

Udruženje penzionera Valiasa, ogranak Generalne unije penzionera Albanije

Naziv projekta:

Podrška za neformalne negovatelje u Valiasu

Ciljevi projekta:

Identifikovanje izolovanih i ranjivih starijih osoba u Valiasu i pružanje podrške neformalnim negovateljima kroz izgradnju mreža i njihovo povezivanje sa penzionerskim grupama

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе
Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Glavne aktivnosti:

Valias je mali, deprivirani grad blizu Tirane u kome se život vrteo oko značajnog rudnika uglja koji danas ne radi. Udruženje penzionera Valiasa je posetilo približno 200 domaćinstava i identifikovalo 27 neformalnih negovatelja kojima je potrebna podrška. Organizovane su različite aktivnosti i približno 150 starijih osoba su u njih bile uključene, boreći se na ovaj način protiv izolacije.

Glavni rezultati

Kontinuirana podrška se nastavlja kroz dalje posete domaćinstvima, pomoć u vršenju dnevnih poslova i malu finansijsku pomoć koju je dobilo 27 neformalnih negovatelja. Dodatno, ove osobe su integrisane u socijalni život organizovanih penzionera u Valiasu i aktivnosti koje su oni tamo organizovali. Predstavници lokalnih vlasti su takođe kontaktirani, i sa njima su podeljene informacije o svemu, mada opipljivije podrške sa njihove strane nije bilo.

Udruženje penzionera Mata, ogranak Generalne unije penzionera Albanije

Naziv projekta:

Sajam rukotvorina za žene iz Mata

Ciljevi projekta:

Cilj ove inicijative je podrška intersovanju za ručni rad među starijim i mlađim ženama u regionu Mat, borba protiv njihove izolacije i davanje ideja za samoodržive kulturne i ekonomske aktivnosti.

Glavne aktivnosti:

Mat je planinski region u severnom delu Albanije sa akutnim ekonomskim problemima. Ovaj projekat je bio odlagan i njegova glavna aktivnost će se održati početkom oktobra, uz obeležavanje Međunarodnog dana starijih osoba. Približno 50 žena i 30 starijih je izrazilo želju da učestvuje, a očekuje se da će oko 200 starijih osoba uzeti učešća u nekim od dvodnevni aktivnosti.

Glavni rezultati

Pored promocije tradicionalnih ručnih radova, planirano je da se organizuje i takmičenje u tradicionalnim igrama između starijih i mlađih muškaraca iz oblasti Mat. Lokalni mediji će biti pozvani da izveštavaju o događaju i istaknu poruku da se u ovom gradu osobe svih generacija udružuju da zajednički učestvuju i doprinose.

Udruženje penzionera Laca, ogranak Generalne unije penzionera Albanije

Naziv projekta:

Učestvovanje u zajednici za starije osobe u Lacu.

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Ciljevi projekta:

Uključivanje usamljenih starijih osoba u život zajednice, unapređivanje informisanosti/ obrazovanosti starijih u pogledu hroničnih bolesti, osnaživanje starijih osoba u pogledu poznavanja svojih prava i ojačavanje međugeneracijske solidarnosti.

Glavne aktivnosti:

Projektna aktivnost se baziraju na edukativnim sesijama na posebne teme. Jedna od sesija bavila se tipičnim zdravstvenim problemima starijih i samostalnom prevencijom bolesti u starijem životnom dobu. Druga sesija se bavila kratkim uvodom u zakonodavstvo koje u Albaniji utiče na živote starijih. Približno 120 starijih osoba učestvuje u projektu, uz profesionalce iz lokalnog Doma zdravlja u Tirani koji u projektu volontiraju.

Glavni rezultati

Projekat još uvek traje i očekuje se da će se uključiti i 50 mladih aktivista iz lokalne škole u zajedničke aktivnosti.

Albanski institut za zdravlje i socijalni razvoj

Naziv projekta:

Osnivanje grupa samopomoći za starije u gradu Rrogozhine

Ciljevi projekta:

Povećavanje učešća starijih osoba u zajednici i promovisanje modela volontiranja

Glavne aktivnosti:

U gradu Rrogozhine (grad u regionu Kavaja) je organizovana serija konsultacija sa predstavnicima zajednice i direktorima Domova zdravlja, kako bi se identifikovale potencijalne aktivne starije osobe, i da se sa njima prodiskutuje strategija kontaktiranja i uključivanja. Takođe je diskutovano o tome kolika je količina i koji je format informacija koje u oblasnoj kancelariji postoje o usamljenim ugroženim starijim osobama, kao i o resursima i uslugama u ovoj oblasti koje im stoje na raspolaganju. Volonteri Instituta su sa starijima organizovali sastanke u domovima zdravlja kao i jednu radionicu. Tokom radionice diskutovano je o najboljim praksama vezanim za formiranje grupa samopomoći, o volontiranju i aktivnostima civilnog društva. U ovoj aktivnosti je učestvovalo 35 osoba, neke od njih starije osobe koje žive same jer su im deca u inostranstvu.

Formirano je pet grupa samopomoći sa po 6-7 članova. Pripremljeni su planovi rada koji se sastoje od periodičnih sastanaka, tema za diskusiju, širenja mreže u susedstvima članova, kao i od kućnih poseta i pružanja direktne podrške članu grupe kada je to neophodno. Postepeno je broj učesnika ovih grupa porastao do 75, a njihovi članovi se pored redovnih sastanaka – koji uključuju i ćaskanje, odlaske na kafu ili ručak – takođe i često čuju telefonom. U početku kućne posete nisu bile smatrane važnim elementom projekta jer se sami stariji nisu složili jesu li one efikasne ili praktične i radije su se odlučivali na sastanke u kafeima, zajedničke ručkove u jeftinim restoranima i telefonske razgovore kojima su održavali vezu i davali jedni drugim apodršku, pogotovo emocionalnu. Lideri nekih od grupa su komunicirali sa opštinom ili

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе
Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

Domom zdravlja kako bi bolje razumeli birokratske elemente pružanja usluga i pomogli ostalim članovima svoje grupe savetima.

U slučajevima kad se neki članovi grupa nisu osećali zdravo, i bila im je potrebna podrška, nju su, zajedno sa članovima svojih porodica dobili od mreže vezane za grupu. Kako bi se motivisali na učešće i aktivizam. Većina aktivnih članova grupa dobila je sertifikate na poslednjoj radionici, na kojoj su, takođe, grupe jedne sa drugima delile iskustva dobre prakse.

Glavni rezultati

Komentari koji su se čuli na radionicama demonstriraju da stariji iz grada Rrogozhine

vide izolaciju i nedostatak osećaja zajedništva kao veliku pretnju kvalitetu njihovih života. Osećaj zajedništva je u dramatičnom padu poslednjih dvadeset godina a kada se to dopuni emigracijom, zajednicom počinje da prevladava depresivnost. Inicijativa koju je projekat doneo je pozdravljena od strane svih učesnika kao organizovan način da se izgrade mreže i osećaj prijateljstva i sigurnosti među starijima. Još toga se može uraditi kako bi se izbrisala stigma koja je posle pada komunizma ostala na konceptu volontiranja.

22

Bosna i Hercegovina

Asocijacija „Osmijeh“ u Bosni i Hercegovini je potpisala ugovore sa 13 organizacija civilnog društva iz različitih delova države i one su u junu započele implementaciju projekata u zajednici čiji je cilj da promovišu i ojačaju socijalnu inkluziju starijih osoba. Isprva je odabrano 14 projekata za podršku, ali dve organizacije su odlučile da se povuku iz objektivnih razloga – jedna je, na primer, prebacila fokus na rešavanje migrantskih pitanja, na teritoriji čitave Bosne i Hercegovine. Jedan od grantova je onda preusmeren na drugu organizaciju koja je konkurisala i imala najvišu ocenu među aplikantima koji nisu bili odabrani u prvom krugu. Projekti su u početnoj fazi i još uvek se ne može govoriti o njihovim uspesima. Ali jeste važno reći da odabrani projekti imaju fokus na osnaživanju starijih osoba kao i na njihovom aktivnom učešću u svim fazama. Ovi projekti predstavljaju inicijative koje starije osobe postavljaju u srce svih aktivnosti i one koje mogu biti održive, to jest preuzete od strane zajednice nakon završetka projektnog finansiranja.

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе
1875

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Odabrani projekti se postavljaju prema starijima kao prema heterogenoj grupi koja ima različite kapacitete i potrebe. Ovo nisu tradicionalni projekti pružanja usluga ili projekti u koje su starije osobe uključene ali izolovane od drugih grupa u društvu.

U opštini Mostar su odabrana dva projekta, jedan od strane organizacije **Kuća otvorenog srca** a drugi od strane **Udruženja žena „Univerzum“** i oba se bave razvijanjem modela grupa samopomoći za starije osobe i promovisanjem zdravog i aktivnog starenja koje uključuje sport, rekreaciju ali i kulturne i edukativne aktivnosti. Starije osobe koje žive u domovima za starije su takođe uključene u ove projekte i data im je podrška da izađu iz institucija i socijalizuju se sa svojim vršnjacima. Projekat Univerzuma obuhvata i starije osobe iz drugih opština kantona Neretva (Stolac, Konjic...).

Društvo **Alchajmer A&R** iz Sarajeva predložilo je rad na otvaranju Alchajmer kafea u Banja Luci i Mostaru kao i model samopomoći za neformalne negovatelje (člaove porodica starijih osoba). Ideja ovih kafea je da sve zainteresovane strane (pogođene osobe, članovi porodice koji im pružaju negu, profesionalci na ovom polju itd.) uključe kako bi govorile o demenciji, rušile tabue, podizale svest o problemima osoba sa demencijom, ali i kako bi se kreirala mreža podrške i samopomoći, pogotovo za članove porodice koji su neformalni pružaoci nege.

Organizacija **Partnerstvo za javno zdravlje** iz Sarajeva započela je sa sprovođenjem projekta u Sarajevu i Modriči u cilju da edukuje starije osobe u pogledu osnovnih sposobnosti vezanih za informacione tehnologije – korišćenje Interneta, Skajpa i drugih društvenih mreža. Ovde će mlađe generacije raditi zajedno sa starijima kako bi se među generacijama razmenjivalo iskustvo i znanje.

U Zavidovićima udruženje **Mala sirena** daje podršku samoorganizovanju starijih osoba na ovoj opštini i kreira uslove za njihovo učestvovanje u društvu kroz grupe samopomoći i vršnjačku pomoć osobama koje ne mogu samostalno da se uključe, radeći i kroz međuagencijske aktivnosti.

U Gračanici je započet razvoj modela međugeneracijskog centra u zajednici od strane **Centra za pomoć starijima**. Centar želi da ojača starije osobe kako bi učestvovala u različitim socijalnim, kulturnim, edukativnim, savetodavnim, kreativnim, volonterskim i aktivnostima samopomoći a što će im pomoći da svoje vreme provode u društvu svojih vršnjaka ali i osoba mlađih generacija.

Projekat udruženja **Mozaik** iz Gračanice ima za cilj podizanje društvene svesti o situaciji u kojoj se nalaze starije osobe sa invaliditetom i specijalnim potrebama, o njihovim pravima i socijalnoj isključenosti. U isto vreme, projekat želi da skrene pažnju na položaj neformalnih negovatelja starijih osoba sa invaliditetom, koji su uglavnom članovi porodice i prepušteni sebi, sa nedovoljno znanja i bez profesionalne i psihosocijalne podrške koja im je preko potrebna.

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе
1875

Projekat finansira
Evropska Unija

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

Udruženje osoba sa oštećenim vidom iz Tuzle želi da promoviše socijalnu inkluziju starijih osoba sa oštećenim vidom u Tuzli kroz pružanje podrške da učestvuju u različitim edukativnim i socijalnim aktivnostima. Osobe oštećenog vida iz Tuzle su uzele učešća u različitim radionicama na kojima su podučavani veštinama iz oblasti brige o sebi i higijene i slušali o važnosti aktivnog starenja. Dalje, ove osobe će u nastavku projekta slušati i o ljudskim pravima i javnom zagovaranju. Projekat je podržao socijalizaciju starijih i organizovanje grupa uzajamne vršnjačke pomoći koje se sastaju jednom nedeljno. Takođe je planirana podrška članovima porodica.

Crveni krst tuzlanskog kantona implementira projekat koji se promoviše sticanje znanja i veština potrebnih za bezbedan i zdrav život (samoedukovanje, gastro znakovi), ali i kreativno izražavanje (kroz kreativne radionice) i razvoj kompetencija i samopouzdanja kod starijih („onlajn kafe“, „alfabet javnog zagovaranja“).

Cilj projekta je da se poveća interesovanje starijih za angažovanje u društvenim događajima a što će dovesti do unapređenja njihovog psihosocijalnog stanja, te da se kroz međugeneracijsku saradnju i podsticaj celoživotnom učenju umanje posledice socijalne isključenosti. Projekat je implementiran u Tuzli kroz saradnju sa

Ženskim udruženjem penzionera Tuzle i uz pomoć volontera Crvenog krsta tuzlanskog kantona. Približno 150 starijih osoba i oko 50 mladih će biti obuhvaćeno projektom.

Udruženje Topeer iz Doboja implementira projekat kome je glavni cilj osnaživanje starijih osoba da aktivnije učestvuju u zajednici i društvu. Socijalno isključene i usamljene starije osobe su identifikovane i pružena im je podrška u učestvovanju u kreativnim aktivnostima u okviru projekta, kao i u edukativnim aktivnostima gde uče o svojim pravima. Posredno su uključeni i članovi njihovih porodica. Među aktivnostima projekta su istraživanje kojim su utvrđene potrebe starijih, razvoj pilot-programa za starije (edukativni programi, vodič za volontersku podršku starijima u stanju potrebe, međugeneracijska edukacija i uvod u digitalne i informacione tehnologije), „Kutak za prijatan trenutak“ – kreativni i zabavni događaji (izložbe, poezija i večeri poezije, predstave itd.), na dokazima zasnovana kampanja, podizanje svesti i medijska promocija. Više od 300 starijih osoba će biti obuhvaćeno ovim projektom a pripadnici mlađe generacije (volonteri) će imati ključne uloge kako bi se promovisala međugeneracijska saradnja.

Udruženje **Putevi mira** iz Kozarske dubice svojim projektom želi da unapredi socijalnu uključenost starijih osoba koje žive u opštini Kozarska dubica kroz kreiranje mogućnosti za njihovu socijalizaciju (grupe

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе
1875

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

starijih osoba), za njihovu aktivaciju u zajednici, za razmenu iskustava, učenje o svojim pravima i učestvovanje u zagovaračkim procesima i aktivnostima medijske promocija projekta. Putevi mira takođe planira da održi obuku za neformalne negovatelje koji pružaju uslugu starijim osobama u stanju potrebe kao i da radi na podizanju javne svesti o potrebama starijih i pitanjima starenja uopšte.

Centar **Fenix** iz Sanskog mosta svojim projektom nastoji da unapredi kvalitet života starijih osoba, i to onih najugroženijih među njima (najmanje trideset osoba iz ruralnih i teško dostupnih oblasti). Kroz aktivnosti projekta oni će se baviti fizičkim, mentalnim i duhovnim zdravljem starijih, držaće im obuku vezanu za njihova prava iz oblasti socijalne i zdravstvene zaštite i načine da ih ostvare. Druge aktivnosti projekat obuhvatiće predavanja vezana za zdravstvene i socijalne aktivnosti kojima stariji mogu da obogate svoj život, uključujući grupe starijih osoba. Ovaj projekat će se baviti problemom izolacije ovog dela populacije, kroz različite medijske aktivnosti, a uključuje različite institucije sa lokalnog nivoa kao i udruženja čija su ciljna grupa stariji.

Projekat **Crvenog krsta Živnice** nazvan je „Zlatno doba“, sa fokusom na promovisanju aktivnog starenja i i međugeneracijske saradnje. Glavne ciljne grupe su starije žene i mlađi volonteri a projekat obuhvata različite radionice za starije (zdravstvena prevencija, edukacija za informacione tehnologije, edukacija o ljudskim pravima itd.) koje treba starije da osnaže kako bi učestvovali u zajednici i kako bi se stereotipi o starenju razbili. Planirana je i saradnja sa različitim činiocima u zajednici (mediji, javne institucije, lokalne vlasti i službe...) sa ciljem da se podigne svest o potrebama starijih i da se obezbedi održivost projekta.

25

Makedonija

U Makedoniji su mali projekti uključivali kulturne i umetničke aktivnosti, međugeneracijsku razmenu znanja i veština, ali i rad na nivou lokalne zajednice u direktnom povezivanju starijih osoba sa zainteresovanim stranama, kao i aktivnosti sa zdravstvenim fokusom koje će doprineti boljoj inkluziji starijih.

Udruženje građana za Alchajmerovu bolest

Naziv projekta:

Univerzitet za treće doba – Skopje

Ciljevi projekta:

Obuka starijih osoba za veće uključivanje u socijalne aktivnosti u zajednici. Očekivani rezultati obuhvataju:

1. Stariji su motivisaniji i kreativniji u korišćenju svog slobodnog vremena, kreiraju različite predmete, ustanju su da sebi bliskim starijim osobama pomognu savetom i da kreativno ispune vreme.
2. Zdravlje starijih i njihovo znanje o zdravlju i zdravoj ishrani je unapređeno.

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

3. Stariji se kreativno uključuju u život zajednice i učestvuju u javnim događajima, kao i odgovarajućim međunarodnim događajima.

Glavne aktivnosti:

Radionice i predavanja: umetničko i kreativno izražavanje koje treba da unapredi mentalne kapacitete starijih: slikanje, keramika, poezija, vrtlarstvo; zdrava ishrana, banje, fizičko vežbanje, muzika, joga, meditacija.

Glavni rezultati:

Poezija kreirana tokom radionica objavljena je u formi knjige, a slike i dekorisana keramika sa radionica bile su uključene u izložbu na kraju projekta. Udruženje je na osnovu radionica i rada sa starijima proširilo svoju saradnju sa drugim državama u regionu (Bugarska, Slovenija, Srbija itd.), kao i sa različitim ambasadama u Republici Makedoniji.

Društveni centar Opštine Centar, Skopje

Naziv projekta:

Socijalna inkluzija starijih osoba

26

Ciljevi projekta:

- Razvijanje održivog i efikasnog modela celoživotnog učenja kroz osnaživanje starijih od strane pripadnika mlađih generacija a za korišćenje digitalnih i informacionih tehnologija.

- Učestvovanje starijih u odlučivanju na nivou opštine kao i na različitim forumima i tematskim događajima
- Stariji dobijaju odgovarajuću pomoć od strane mladih volontera kako bi se borili protiv usamljenosti

Glavne aktivnosti:

- Pet sesija fizičkog vežbanja za starije sa fizioterapeutom
- Radionice međugeneracijskog transfera znanja i veština vezanih za digitalne i informacione tehnologije u Kancelariji za mlade Opštine centar. IT inženjer je predstavio osnove rada na kompjuteru i povezivanja na internet, a stariji su radili na kompjuterima sa Office paketom

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

- Sastanci između starijih lokalnih volontera
- Sastanci fokusirani na književnost, čitanje, diskutovanje o knjigama. Stariji su na poklon dobili i knjige koje je donirala nacionalna univerzitetska biblioteka
- Štampanje i distribucija letaka sa opisom aktivnosti

Glavni rezultati:

- Dvadesetoro starijih je steklo osnovna znanja o radu na računaru i korišćenju interneta po svojim preferencama i interesovanjima
- Stariji su pozvani da učestvuju na godišnjim forumima u Opštini Centar (dva budžetska foruma godišnje) gde su aktivno raspravljali o planovima i govorili o svojim potrebama. Zahvaljujući prethodnoj obuci bili su svesniji svojih prava i mogućnosti u procesu odlučivanja na lokalnom nivou pa su se aktivno uključili u raspravu o budžetu.
- Tridesetoro starijih je učestvovalo u aktivnostima socijalizacije u klubovima penzionera, čitaonicama, kojima je umanjena njihova usamljenost
- Dvadesetoro starijih je učestvovalo u fizičkom vežbanju kojim je njihovo zdravlje unapređeno

Eco Logic

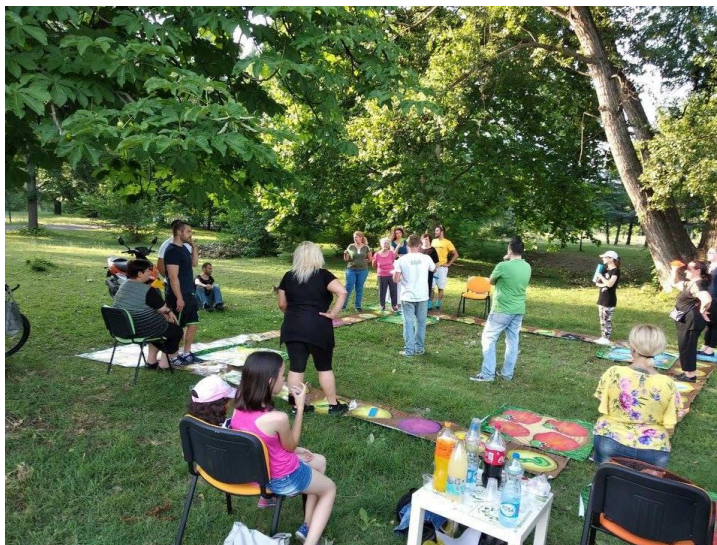
27

Naziv projekta:

Socijalna inkluzija starijih kroz međugeneracijsku razmenu znanja i veština

Ciljevi projekta:

- Povećano uključivanje starijih osoba u aktivnosti koje promovišu deljenje i razmenu veština i znanja sa mladim osobama
- Umrežavanje starijih osoba sa mladima kroz kolaborativne i inovativne pristupe

Glavne aktivnosti:

- Razvoj inovativne igre za međugeneracijsku razmenu iskustva na različite teme, kao i umrežavanja između starijih i mladih. Kroz igru se stariji i mladi povezuju igrajući za različite timove i takmičeći se međusobno. Glavna tema igre je bila životna sredina i održivost sa mnogim zabavnim podacima i korisnim informacijama o Makedoniji.

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе
1875

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

- Radionice sa starijim osobama, pružiocima nege za starije osobe, mladima i predstavnicima organizacija civilnog društva sa ciljem da se podstakne međugeneracijska razmena znanja, veština i iskustva. Na radionicama su se vodile diskusije i neformalne konverzacije između ciljnih grupa (mladi i stariji) između ostalog o njihovom igranju igre „Čoveče ne ljuti se – Ekološka verzija“.
- Organizovanje međugeneracijskog događaja u ruralnom kraju (selo Bogomila) gde su mladi i stariji zajednički učestvovali u obeležavanju Dana planete Zemlje (22. aprila) kroz zajedničku akciju čišćenja, muziku, igre, diskusije i zakusku na otvorenom.

Glavni rezultati:

- Međugeneracijsko umrežavanje između starijih i mladih
- Izraženo interesovanje starijih i mladih da se češće sastaju i razmenjuju znanja, iskustvo i veštine (inovativni pristup kroz igru je podvučen kao uspešan od strane svih učesnika)
- Razvoj inovativne alatke/ igre za međugeneracijsko umrežavanje

Geštalt

Naziv projekta:

Jačanje kapaciteta za unapređivanje mentalnog zdravlja starijih osoba – Aktivan život

28

Ciljevi projekta:

Glavni cilj projekta je podizanje svesti o tome kako mentalno zdravlje utiče na kvalitet života u starijem životnom dobu kao i implementiranje različitih modela i metoda za unapređenje stanja.

Posebni ciljevi:

- Povećanje znanja da bi se prepoznale i kontrolisale emocije i različita psihološka stanja
- Unapređenje komunikacijskih veština i metodi za upravljanje konfliktnim situacijama
- Razumevanje posledica „emocionalnog zatvora“ koji nastaje zbog loše komunikacije sa partnerom
- Prakticovanje tehnika za prevenciju pogoršanja i unapređenje mentalnog zdravlja
- Prepoznavanje uticaja telesnih procesa na svakodnevni život
- Razvijanje svesti o različitim delovima tela i uma i njihovom funkcionisanju kako bi se energija kapaciteti u starijem životnom dobu koristili za unapređenje kvaliteta svakodnevnog života

Glavne aktivnosti:

Radionice na različite teme: psihologija starenja, menadžment stresa, komunikacione veštine i upravljanje konfliktima, emocije i komunikacija, emocionalno zdravlje, telesni provcesi i njihov uticaj na mentalne

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

procesе. Ove radionice su sprovedene korišćenjem interaktivnih metoda i praktičnih alatki pa su starije osobe imale priliku da razvijaju različite kapacitete za prevenciju pogoršanja i unapređenje svog mentalnog zdravlja.

Knjiga „Aktivan život“: prva knjiga u Makedoniji kreirana kao vodič za današnje i sutrašnje terapeute, savetnike i profesionalce na polju mentalnog zdravlja, o tome kako da se koriste različiti humanistički metodi i alatke za efikasan rad sa starijima

Glavni rezultati:

Starije osobe su imale priliku da koriste različite metode za razvoj mentalnih kapaciteta kako bi se predupredili mentalni poremećaji i invaliditet koji su česti u starijem životnom dobu. Kreiran je kompletan program za rad na emocionalnom razvoju starijih i kreativne metode za prevazilaženje glavnih izazova u starijem životnom dobu. Učesnici su naučili kako da se nose sa stresom i negativnim emocijama kao i da se obraćaju određenim institucijama i osobama za pomoć kada je potrebno. Takođe su postali svesni ejdžizma i najčešćih formi diskriminacije i zlostavljanja, kao i kako da reaguju ako im budu izloženi. Kreirana je prva knjiga za profesionalce koji rade na polju mentalnog zdravlja sa praktičnim uputstvima, alatima i preporukama za korišćenje adaptivnog pristupa u radu sa starijim osobama.

Inicijativa nezaposlenih intelektualaca

Naziv projekta:

Za bolji život

Ciljevi projekta:

Unapređenje kvaliteta života starijih osoba u Vinici i Makedonskoj Kamenici; Priprema akcionog plana za socijalno uključivanje starijih u ove dve opštine

Glavne aktivnosti:

Istraživanja sprovedena sa starijima i sa institucijama, fokus grupe, deset radionica za pripremu akcionih planova za socijalnu inkluziju, prezentacija akcionih planova

koordinacionim telima u Vinici i Makedonskoj Kamenici.

Glavni rezultati:

Tokom pripreme akcionih planova uspešno su pronađena sredstva za pružanje finansijske podrške za dva projekta u okviru programa „Pomeranje prstom“ u iznosu od 2.000 evra a u saradnji sa Udruženjem penzionera iz Makedonske Kamenice a što je obuhvatilo rekonstrukciju keja reke Kamenice i prilagođavanje starijima. Konsultacije su u toku oko izgradnje fontane ispred zgrade Udruženja penzionera. U opštini Vinica je od UNDP dobijeno finansiranje za projekat kojim će se deset osoba zaposliti na društveno-korisnom radu, a što uključuje pružanje nege i pomoći starijim osobama u trajanju

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе
Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

od šest meseci. Opština Vinica je pustila u rad dnevni centar za starije u selu Istibanja i najavila priremu studije izvodljivosti za javno-privatno partnerstvo za otvaranje doma za starije u zgradi čiji je vlasnik opština. Dodatno, opština Vinica je najavila projekat adaptacije zgrade u selu Blatec u dom za starije.

Justicia

Naziv projekta:

Samopouzdanje i socijalna uključenost su pretpostavke za dostojanstveno starenje

Ciljevi projekta:

Kreiranje održivog, efikasnog modela za transfer znanja i veština koji će približiti mlađe i starije generacije, kao i starije generacije i civilni sektor, biznis sektor i javni sektor, a što će pojačati razumevanje i pomoći da se uspostave socijalne veze između osoba koje pripadaju različitim generacijama.

Podsticanje starijih da veruju u sebe i učestvuju u javnom životu, da zdravo stare, da se upisuju na kurseve, volontiraju, razmenjuju znanja i budu mentori mlađima, te da nalaze rešenja za sopstvenu zabavu i hobije. Isti modeli će moći da se repliciraju na drugim mestima, sa starijima koji bi držali sopstvene kurseve i prenosili svoje znanje i iskustvo.

Glavne aktivnosti:

Radionice na sledeće teme: zdravo starenje, izbegavanje stresa; celoživotno učenje, potreba za kulturnim sadržajima i hobijima; starije osobe u zaštiti životne sredine; kreativno pisanje – haiku i senrju; osnove pisanja projekata i mogućnost uključivanja u razvoj lokalnih planova akcije; istorija umetnosti tokom Renesanse u Italiji i Evropi; kurs slikanja na staklu; promocija ciljeva Udruženja penzionera Kumanova u medijima; bezbednost i zaštita starijih kao preduslov dostojanstvenog starenja; latinoamerički plesovi.

Glavni rezultati:

Udruženje penzionera Kumanovo, kao partner Justicije, je bilo aktivno i sprovodilo edukativne aktivnosti, angažovalo svoje članove kao predavače i učesnike u svim gorenavedenim aktivnostima. Jedan od predavača ima više od devedeset godina i pohvaljen je kao izvanredan nastavnik, a u pripremi je knjiga sa reprodukcijama slika koje su naslikali učesnici.

Agencija za lokalni razvoj – Struga

Naziv projekta:

I seniori to mogu!

Ciljevi projekta:

Starije osobe su osnažene da se nose sa zdravstvenim izazovima a zajednice su svesne socijalne isključenosti starijih.

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Glavne aktivnosti:

- Edukativna kampanja „I seniori to mogu!“
- 16 radionica joge za starije
- Osam mini-kurseva za pripremanje zdravih obroka
- Šest prezentacija o preventivnim zdravstvenim merama i zdravim stilovima života
- Pet pojavljivanja u medijima

Ove aktivnosti su tokom sedam meseci sprovedene u Strugi, Ohtidu i Debarci.

Glavni rezultati:

Više od tri stotine starijih je učestvovalo u gore nabrojanim aktivnostima. Projekat je tri puta gostovao na regionalnoj televiziji u udarnim terminima. Lokalne zajednice u Ohridu i Strugi su angažovane u komunikaciji putem društvenih mreža kako bi informisali svoje starije susede, roditelje i prijatelje koji sami ne koriste internet. Kampanja je imala veliki doseg u zajednici.

Otvorimo prozore

Naziv projekta:

Informaciona tehnologija u trećem dobu

Ciljevi projekta:

Opšti cilj je podizanje svesti o tome koliko je važno obezbediti starijima uživanje svih prednosti modernog digitalnog sveta. Poseban cilj je jačanje kapaciteta starijih za korišćenje informacione tehnologije i interneta kako bi se unapredila njihova uključenost u zajednicu.

Glavne aktivnosti:

- Identifikacija potencijalnih učesnika i procena njihovih informacionih potreba. Udruženje Otvorimo prozore je kontaktiralo nekoliko organizacija koje rade sa starijima u Skopju. Odabrano je trideset starijih čije su veštine vezane za kompjutere testirane i kroz ovo se došlo do spiska tema za edukaciju: osnove Microsoft Worda, osnove Microsoft Power Pointa, internet i elektronska pošta.
- Radionice za osnovne IT veštine: učesnici su jednom nedeljno dolazili na radionice i radili u malim grupama kako bi se obezbedio kvalitet i poštovanje za svakog učesnika.

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе
Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

- Radionice o e-dizajniranju, prelomu štampanih magazina, a na osnovu interesovanja koja su izrazili učesnici. Učesnici su naučili kako da kreiraju produkte koje mogu da predstavljaju široj publici. Učesnici su formirali grupe i kreirali tri antologije na različite teme. Ovo je opet proizašlo iz njihovih interesovanja: gastronomija, vrtlarstvo, zabava.

Glavni rezultati:

Stariji u Makedoniji često žive u socijalnoj izolaciji i izvan savremenih životnih trendova. Projekat je učesnicima omogućio sticanje veština vezanih za informacione tehnologije i internet a čime su dobili i mogućnost da iskupe neke od pogodnosti modernog doba. Projekat je starijima pomogao da se osećaju ispunjenije i nezavisnije, intelektualno ih stimulisao i poboljšao njihovu socijalnu uključenost.

Osećaj ispunjenosti i nezavisnosti proizašao je iz mogućnosti pristupanja velikoj količini informacijama, zabavnih sadržaja i socijalnih interakcija. Učesnici su obogatili svoja interesovanja, na primer većina njih je postala zainteresovana za korišćenje elektronskih usluga, kao i komunikaciju sa članovima porodice u inostranstvu. Ovim su smanjili svoju socijalnu izolaciju, produbili i proširili kontakte sa svojim bližnjima, ali i sa zajednicom i sa institucijama.

Udruženje za zaštitu prirode i zdravlja Duga

Naziv projekta:

Osmesi i samo osmesi

32

Ciljevi projekta:

- Skretanje pažnje na težak položaj nekih starijih koji čak ni od svojih porodica ne dobijaju podršku
- Promena javne svesti o problemu usamljenosti starijih
- Ojačanje osećaja pripadanja kod starijih i borba protiv usamljenosti

Glavne aktivnosti:

- Radionice socijalizacije na različitim lokalitetima
- Aktivnosti u prirodi: rekreacija i prikupljanje divljeg čaja i drugog bilja
- Izrada ručnih radova i prenošenje iskustva na mlađe
- Spremanje tradicionalnih obroka
- Mini koncert tradicionalnih pesama koje izvođe stariji izvođači
- Nekoliko poseta istorijski važnim lokalitetima u Makedoniji
- Mnogo pesama i mnogo osmeha

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Glavni rezultati:

Udruženje Duga je kroz projekat uspostavilo veze sa starijima i steklo njihovo poverenje, sklopljena su nova prijateljstva a starije osobe su umanjile svoj osećaj samoće i teskobe. Takođe, javnost je postala svesnija da je starijima potrebno više od parčeta hleba, da su im potrebne ljubav, pažnja i poštovanje.

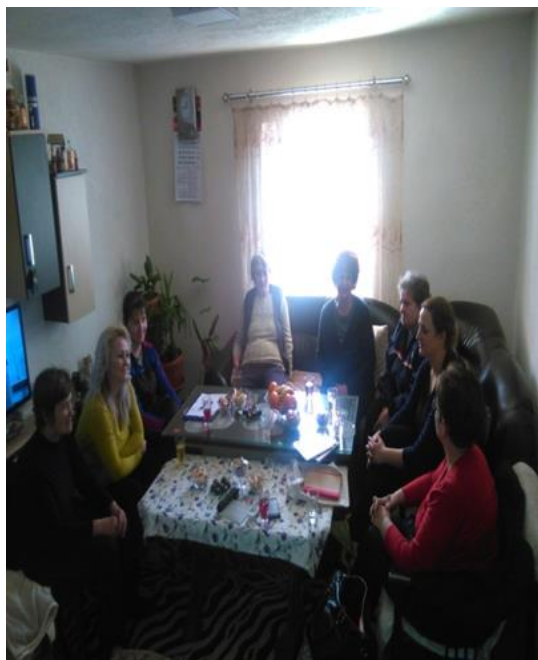
Sumnal

Naziv projekta:

Gradimo bolju budućnost

Ciljevi projekta:

Kreiranje održivog, efikasnog modela za prenos znanja i veština a kojim će se jedni drugima približiti pripadnici mlađih i starijih generacija, bolje razumeti jedni druge i uspostaviti socijalne veze između osoba iz različitih uzrasnih grupa, a tako da je model moguće i replicirati na drugim mestima.

Glavne aktivnosti:

- Klub za socijalizaciju starijih i edukativne obuke za aktivno učešće u zajednici
- Dizajn i sprovođenje serije od 20 obuka za korišćenje interneta i pametnih telefona
- Održavanje 12 radionica na teme od značaja za starije
- Kreiranje, zajedno sa starijima, scenarija za dokumentarne filmove o životima starijih i istoriji romske populacije u Topaani; snimanje deset dokumentarnih filmova
- Promocija filmova u šest opština u Makedoniji

33

Glavni rezultati:

429 učesnika u projektu, od kojih 346 starijih osoba i 83 mlađe su stekle osnovne kompjuterske veštine i znanja potrebna za korišćenje interneta

274 učesnika u projektu, od kojih 212 starijih i 62 mlađe upoznato je sa svojim osnovnim pravima na polju socijalnog staranja i zdravstvenih usluga.

10 dokumentarnih filmova je pripremljeno i prikazano u šest gradova u Makedoniji, prikazujući život Roma, njihove životne priče i razlike između toga kako se živelo nekad i sad.

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе
Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Savez udruženja penzionera Makedonije

Naziv projekta:

Preventivne kućne posete za aktivne i zdrave penzionere

Ciljevi projekta:

Implementiranje koncepta aktivnog i zdravog starenja kroz kombinirani model intervencije putem kućnih poseta zasnovanih na standardnom, sveobuhvatnom alatu za procenu Easy-Care®. Ovim se obuhvata 250 osoba starijih od 60 godina u Skopju, sa specifičnim intervencijama tokom perioda od devet meseci.

Kroz projekat starije osobe treba da se motivišu i aktivno uključe u brigu za svoje zdravlje i usvoje zdrave životne stilove, a što će im omogućiti da u potpunosti iskoriste svoje zdravstvene potencijale kroz očuvanje svoje autonomije i samopouzdanja i kroz uvećavanje njihove aktivne uloge u socijalnom životu svojih zajednica.

Glavne aktivnosti:

- Sveobuhvatna analiza dostupne literature i pregled prethodnih iskustava iz (ne)institucionalnih kućnih poseta
- Radionica i intervju sa fokus grupom, kao i obuka medicinskog tima za sprovođenje preventivnih kućnih poseta
- Redovni sastanci i razmena informacija sa zainteresovanim stranama – projektnom grupom i predstavnicima udruženja penzionera opština Karpoš, Đorđe Petrov, Kisela Voda i Centar.

- Za 250 penzionera u četiri opštine procena zdravstvenih i socijalnih potreba
- Redovni saveti od strane zdravstvenog tima u pogledu fizičke aktivnosti i ishrane
- Pomoć i nega za grupu od 20 odabranih penzionera od strane organizacije Nega Plus

Glavni rezultati:

Easy-Care® protokol je preveden sa engleskog na makedonski i prilagođen potrebama projekta. Rezultati kućnih poseta su upisivani u sedam kategorija sa ukupno 49 pitanja. 250 starijih osoba je dobilo procene svojih zdravstvenih i socijalnih potreba a 20 je dobilo pomoć u kući.

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Ženska organizacija Pehčevo

Naziv projekta:

Priča uz kafu za život – onda i sada

Ciljevi projekta:

- Pružanje nege starijim osobama u njihovom domu, uz perspektivu saradnje sa lokalnim vlastima
- Obezbeđivanje pristupa zdravstvenim, socijalnim i drugim uslugama potrebnim za dostojanstveno življenje.

Glavne aktivnosti:

- Promotivni okrugli sto sa učešćem Predsednika opštine, Centra za socijalni rad, Zdravstvenog centra, Centra za zapošljavanje, udruženja penzionera, organizacija civilnog društva i medija, radi promovisanja projekta
- Sastanci – radionice sa starijim osobama u selima u opštini Pehčevo, sa fleksibilnim sadržajem: životne veštine, fizičko vežbanje, zajedničke šetnje
- Veliki završni sastanak za sve učesnike sa kulturno-umetničkim programom

35

Glavni rezultati:

Veoma pozitivne reakcije svih učesnika na sastancima i radionicama i izražena želja da se ovakve aktivnosti ponavljaju. Učestvovanje mladih osoba, studenata, na sastancima je pospešilo međugeneracijsku komunikaciju i razmenu.

Crna Gora

Malim projektima u Crnoj Gori obuhvaćene su i urbane i ruralne sredine a aktivnosti su uključile razvijanje znanja i veština (na primer, vezano za moderne komunikacione tehnologije), psihosocijalnu podršku, ali i kreativni rad na uređenju dela gradskog parka u Podgorici.

NVO „Naše doba“ - Podgorica

Naziv projekta:

Socijalno uključivanje starijih putem digitalne pismenosti

Ciljevi projekta:

Uključivanje starijih u modernu komunikaciju i povezanost, omogućavanje da razmenjuju ideje i budu generalno bolje informisani

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Glavne aktivnosti:

- Organizacija IT kurseva za približno 40 učesnika
- Aktiviranje veb sajta www.nasedoba.me kao i stranice povezane sa projektom
- Medijska promocija

Glavni rezultati:

Održane su tri obuke iz osnova korišćenja računara za starije osobe koje su članice NVO „Naše doba“ i članice udruženja penzionera. Veb sajt www.nasedoba.me je aktiviran i sada redovno funkcioniše. Od početka februara 2018. godine na sajtu je objavljeno 54 vesti ili članaka, od čega se deset bavilo direktno projektnim aktivnostima.

NVO „Moj put“ – Cetinje

Naziv projekta:

Socijalno uključivanje starijih osoba u Cetinju

Ciljevi projekta:

Osnovni cilj projekta je da se umanjí ugroženost i uveća socijalna uključenost starijih osoba na teritoriji grada Cetinje, da se oni psihosocijalno osnaže i da se održi bio-psiho-socijalni integritet ličnosti starijih.

Glavne aktivnosti:

- Tribina na temu „Važnost učenja kuvanja i ohrabrivanje kreativnosti kod starijih osoba“, zajedno sa prezentacijom jednostavnih recepata i preporukama nutricionista i endokrinologa
- Dve javne panel-diskusije sa učešćem lekara različitih profila (ginekolozi, endokrinolozi, reumatolozi, fizijatri, kardiolozi, neuropsihijatri) sa ciljem da se podigne svest starijih o važnosti prevencije ali i o življenju sa različitim bolestima
- Radionice psihosocijalne podrške za starije osobe koje žive same, dvaput mesečno, uključujući posete starijima koji ne mogu da napuste svoj dom, od strane psihologa i socijalnog radnika
- Fizioterapeutske tretmani jednom nedeljno, kroz posete fizioterapeuta domovima starijih i pokazivanje vežbi koje mogu da rade sami

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе
1875

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

- Grupne fizioterapeutske radionice – grupe samopomoći
- Izlet do Rijeke Crnojevića za 30 starijih osoba

Glavni rezultati:

Održano je 12 psihosocijalnih radionica za starije osobe koje žive same. Deset starijih osoba koje žive same su posećivane u svojim domovima.

Panel diskusija „Važnost učenja kuvanja i ohrabrivanje kreativnosti kod starijih osoba“ održana, sa 45 starijih osoba koje su joj prisustvovala.

Panel diskusija „Korak za srce“ održana, sa 30 učesnika.

Održane tri grupne fizioterapeutske radionice – grupe samopomoći. Dvadesetpetoro starijih je uzelo učešća.

Poster i flajeri su kreirani i distribuirani.

NVO Roditelji – Podgorica

Naziv projekta:

Bake i deke za aktivan razvoj

37

Ciljevi projekta:

Povećavanje kapaciteta starijih članova društva za aktivno uključivanje u edukativne programe Centra za razvoj, kreiranje i implementacija edukativnog programa za bake, deke, roditelje i decu. Podizanje svesti javnosti o značaju starijih u društvu i njihovom aktivnom učešću u životu porodice u zajednice.

Glavne aktivnosti:

- Obuka starijih osoba da drže kreativne i edukativne radionice za decu i rade sa decom u okviru programa podrške đacima. Dvodnevna obuka o radu Centra za razvoj, veštinama potrebnim za rad sa decom i veštinama potrebnim za vođenje radionice za 20 starijih osoba
- Sprovođenje šestomesečnog programa kreativnih i edukativnih radionica za bake, deke i unučića, kao i javna radionica na Porodičnom festivalu.

Glavni rezultati:

- 11 starijih završilo obuku za rad sa decom
- 10 starijih dizajniralo program obuke i organizovalo radionice koje su održavane jednom nedeljno u Centru za razvoj

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

- 15 radionica održano na teme kao što su: lepo ponašanje, higijena, kao i kreativne radionice koje su se bavile humorom, pričanjem priča i slično. Organizovana je i međugeneracijska radionica na kojoj su se družile i debatovala tri generacije.
- Radionice su najavljivane putem portala www.roditelji.me, fejsbuka, ali i preko lokalnih medija.

Asocijacija mladih Alternativa – Pljevlja

Naziv projekta:

Edukacijom do srećne starosti

Ciljevi projekta:

- Identifikacija problema starijih

- Sticanje znanja i iskustava (IT, šivenje, krojenje) koja će biti od pomoći u procesu aktivnog starenja

Glavne aktivnosti:

- Okrugli sto na početku projekta za učesnike
- 64 radionice – četiri nedeljno – tako što jedna grupa ima informatiku a druga šivenje i krojenje
- Dizajn i štampa promotivnog materijala
- Distribuiranje udžbenika iz informatike, šivenja i krojenja
- Okrugli sto na kraju implementacije

Glavni rezultati:

- Medijska promocija na lokalnim radio i televizijskim stanicama i portalima
- Kreativan rad na radionicama

- Promotivni materijal – majice flajeri, olovke, poster...

Savez slijepih Crne Gore – Podgorica

Naziv projekta:

Unapređenje inkluzije starijih osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

Ciljevi projekta:

Unapređenje inkluzije starijih osoba sa invaliditetom u Crnoj Gori

Glavne aktivnosti:

- Organizovanje međugeneracijskih radionica o digitalnim i informacionim tehnologijama
- Održavanje radionica kreativnog pisanja i literarnih večeri
- Predavanja i značaju očuvanja zdravlja
- Kupovina tabli za pikado i organizovanje turnira u pikadu.

Glavni rezultati:

- U projektu je učestvovalo 45 osoba
- Na tri liiterarne večeri su učesnici razmenjivali iskustva u pisanju proze i poezije. Odštampana zbirka poezije jednog od učesnika.
- Šest radionica sa međugeneracijskim fokusom je približilo jedne drugima starije osobe i mlade osobe sa invaliditetom
- Održane su i radionice o kuanju i ljudskim pravima, i publikovana brošura o iskustvima iz inkluzije
- Dobra medijska pokrivenost na televiziji, radiju i u štampi, uključujući nacionalnu televiziju.

39

NGO Humanitarac – Nikšić

Naziv projekta:

Socijalna inkluzija usamljenih starijih osoba iz ruralnih oblasti u opštini Nikšić

Ciljevi projekta:

Povećan nivo integrisane socijalne zaštite starijih i povećan nivo kvaliteta njihovog života u njihovom prirodnom okruženju.

Glavne aktivnosti:

- Psihosocijalna podrška kroz kućne posete i telefonske razgovore
- Šest radionica za starije i predstavnike lokalne zajednice na temu „Aktivno starenje u prirodnom okruženju“
- Okrugli sto na temu „Situacija i problemi starijih u ruralnim područjima i kako ih rešiti“

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

- Promotivne aktivnosti – medijska kampanja i promotivni materijal

Glavni rezultati:

- Šest sastanaka u lokalnoj zajednici
- Odštampano 347 brošura sa karakteristikama svake od šest zajednica, 195 nalepnica za fascikle, sveske i olovke i 150 olovaka
- Psihosocijalna podrška pružana kroz 228 poseta starijima i 49 poseta organima lokalne samouprave
- Za petoro korisnika pružena pomoć u započinjanju procedura za ispunjavanje prava na socijalnu zaštitu
- Održane četiri radionice na temu „Aktivno starenje u prirodnom okruženju“ za 38 učesnika
- Medijska promocija na nacionalnoj televiziji i lokalnim medijima, učešće na diskusiji sa Nezavisnim ekspertom UN za ljudska prava starijih osoba koju je organizovao Crveni krst Crne Gore.

NGO Povjerenje - Bar

Naziv projekta:

Dobar dan, kako ste?

Ciljevi projekta:

Podizanje svesti građana o problemima starijih u opštini Bar

Glavne aktivnosti:

- Takmičenje za decu i mlade pod nazivom „Dobar dan, kako ste?“ u trajanju od mesec dana tokom kog će deca i mladi iz osnovnih i srednjih škola pripremati likovne, literarne, muzičke i fotografske radove kojima prikazuju svoj odnos sa starijima. Nagrada je putovanje

- Kućne posete – mlade osobe posećuju starije i tokom ovih poseta stariji imaju zadatak da predstave svoje okruženje, govoreći i o poznatim ličnostima i događajima. O posetama će pisati i novinari koji će

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе
Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

na njih odlaziti.

- Organizovanje zdravstveno-edukativnih radionica za starije sa učešćem medicinskih radnika
- Organizovanje druženja i zajedničkih putovanja za starije i mlade osobe povodom značajnih datuma ili značajnih događaja u projektu

Glavni rezultati:

- Organizovane dve zdravstveno-edukativne radionice koje su se bavile simptomima, kliničkom slikom, dijagnozom i tretmanom respiratornih bolesti, pre svega gripa. Učesnici su bili posebno zainteresovani za vakcinaciju. Druga tema su bili bolovi u leđima i bolesti kostiju i zglobova.
- Jednodnevna ekskurzija za starije sa druženjem sa mladim volonterima Crvenog krsta i izviđačima
- Tekstovi o projektu publikovani na portalima Barinfo, Jedro, Barski portal i TV Corona.
- Međugeneracijska poseta pozorišnoj predstavi „Kako to misliš nema me?“
- Publikovan poziv za takmičenje „Dobar dan, kako ste?“
- Organizovana radionica u saradnji sa Crvenim krstom Bar o prevenciji kancera za članove kluba za starije
- Organizovano besplatno merenje pritiska i šećera u krvi za starije
- Distribuiran promotivni materijal

41

NVO Impuls – Nikšić

Naziv projekta:

Socijalna i psihološka podrška starijim osobama

Ciljevi projekta:

Postizanje višeg nivoa svesti i pružanje stvarne pomoći u rešavanju postojećih problema za korisnike usluga Dневnih centara i njihovih porodica. Ovim će se doprineti poboljšanju kvaliteta postojećih usluga.

Glavne aktivnosti:

- Četiri socio-edukativne radionice na temu zdravlja, za korisnike Dневnih centara
- Dvanaest socio-edukativnih radionica za korisnike Dневnih centara na različite teme
- Četiri odlaska u bioskop i pozorište za 20 korisnika
- Organizovanje zabavnih radionica, igranje šaha i pikada, svakodnevno, za sve korisnike
- Kurs fotografisanja za deset korisnika

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

- Izložba fotografija korisnika koji su pohađali kurs
- Takmičenje u pikadu

Glavni rezultati:

- Održane četiri zdravstvene radionice. Dve je održao urolog na teme „Prevencija bolesti trećeg doba“ i „Uopšteno o zdravlju i starenju“ a dve kardiolog na teme „Diabetes mellitus“ i „Akutni kortikalni sistem i hipertenzija“
- Održano dvanaest socio-edukativnih radionica, od čega je šest držao psiholog a šest socijalni radnik, sa temama koje su se doticale rešavanja sukoba, upravljanja emocijama, prevazilaženjem straha, zaštitom od nasilja, komunikacijom itd.
- Organizovani odlasci u pozorište i bioskop
- Igre i zabava organizovani svakog dana za korisnike centra

NGO Urban Nova – Herceg Novi

Naziv projekta:

GerijARTrija

Ciljevi projekta:

Ohrabrivanje i podsticanje inovativnih usluga za starije osobe u Herceg Novom, sa fokusom na kreativnom ispunjavanju slobodnog vremena i zdravijem stavu prema starenju

Glavne aktivnosti:

- Organizovanje kreativnih radionica – vajanje i slikanje
- Rekreativne radionice „Otvorena kuhinja“ i „Kretanje“, za bolju fizičku spremnost
- Terapeutske radionice – prevencija depresije i adaptiranje na treće doba
- Šahovske radionice
- Šetnje
- Izložba radova

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Црвени крст Црне Горе
Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

- Okrugli sto na temu „Socijalna inkluzija starijih osoba u Herceg Novom“

Glavni rezultati:

- Održano 17 sastanaka sa kolegama, medijatorima radionica i stručnim konsultantima i uspostavljena saradnja sa 12 pojedinaca, organizacija i institucija uključenih u projekat
- Promotivni materijal distribuiran na adrese osam udruženja penzionera u Herceg Novom
- Proizveden promotivni materijal – torbe i šolje – 40 komada distribuirano
- Odštampano 100 plakata i 200 flajera za različite aktivnosti i distribuirano po gradu
- Održane tematske radionice: „Slikanje i vajanje“, „Kretanje“ i „Otvorena kuhinja“
- Organizovana izložba radova učesnika radionice „Slikanje i vajanje“
- Prezentacija „Pet godina Urban Nove“ organizovana na godišnjicu organizacije, a na njoj je prezentiran i projekat Gerijatrija – 35 učesnika.
- 18 radionica „Slikanje i vajanje“ održano sa 90 učesnika. Urađeno je 10 skulptura od gipsa i 15 ulja na platnu.
- 6 radionica „Kretanje“ za 40 korisnika
- 2 radionice „Otvorena kuhinja“ – 100 korisnika plus predavanje o zdravoj ishrani za 20 korisnika
- Festival Prima Vera – izložba radova korisnika , oko 100 posetilaca
- Medijska promocija: 8 članaka o projektu, 10 referenci na projekat na Fejsbuku, sajtovima i u medijima, 10 postova na fejsbuku i sajtu Urban Nove

43

NVO EDI – Evropske demokratske inicijative – Kotor

Naziv projekta:

Aktivni zajedno

Ciljevi projekta:

Smanjivanje ugroženosti i doprinos unapređenju kvaliteta života i uvećanog socijalnog uključivanja starijih u zajednicu

Glavne aktivnosti:

- Kreativne slikarske radionice
- Kreiranje novogodišnjih i božićnih čestitki

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

- Izložba radova
- Kreiranje kataloga sa svim radovima
- Radionice za kreiranje karnevalskih maski i kostima

Glavni rezultati:

- 40 osoba je učestvovalo u kreativnim radionicama
- Održano 14 kreativnih radionica i 48 slikarskih radionica
- Medijska pokrivenost obezbeđena sastancima sa predstavnicima lokalnih medija
- Odštampano 20 postera i 300 flajera
- Organizovan kontel za učesnike projekta da se obeleži završetak prve faze

NVO Udruženje ljubitelja Gorice i prirode – Podgorica

Naziv projekta:

Moj vrt je zeleno srce grada

Ciljevi projekta:

Socijalno uključivanje starijih, unapređivanje njihove socijalne povezanosti i učestvovanja u zajednici kroz međugeneracijske aktivnosti u ambijentu najvećeg gradskog parka – šume na brdu Gorica u Podgorici

Glavne aktivnosti:

- Kreiranje konceptualnog plana za vrt za starije osobe
- Pripremanje terena
- Kupovina i instaliranje potrebnih mobilnih elemenata za održavanje vrta
- Kupovina i sadnje sadnica

- Pravljenje suvenira od suvog bilja
- Sajam suvenira napravljenih od sušenog bilja

Glavni rezultati:

- Uklonjen korov i druge invazivne vrste vegetacije,

Shoqata Shqiptare
Geriatrics dhe Gerontologjisë

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Хуманост

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

kao i plastični otpad, kamenje i rasuta zemlja

- Priprema supstrata, kupovina sadnica i njihovo sađenje (zasađeno oko 400 sadnica aromatičnog i medicinskog bilja, pelina, ruzmarina i lavande)
- Priprema materijala za pravljenje suvenira
- Štampana i distribuirana promotivna majica
- Skoro 500 građana učestvovalo u aktivnostima uključujući u 25 volonterskih akcija gde su pored NVO-a Udruženje ljubitelja Gorice i prirode i Naše Doba učestvovali i volonteri iz drugih nevladinih organizacija, mladih izviđača, lokalnih srednjih škola...

NVO Bjelopolski demokratski centar – Bijelo Polje

Naziv projekta:

Doprinos uključivanu starijih u društvene tokove

Ciljevi projekta:

Podizanje nivoa korišćenja socijalnih usluga za starije osobe kao i doprinošenje povećanju učešća starijih u kreiranju javnih politika u opštinama Bijelo Polje i Berane

Glavne aktivnosti:

- Istraživanje o potrebama starijih u opštinama Bijelo Polje (400 ispitanika) i Berane (240 ispitanika). Istraživanje izvode volonteri a pitanja se tiču materijalne situacije, posjedovanja lične dokumentacije, edukacije, uključenosti u društvene trendove, i sopstvene percepcije socijalnog položaja
- Organizovanje foruma „Jačanje učešća starijih u proces donošenja odluka na lokalnom nivou“ – dva foruma u svakoj od opština, 40 učesnika
- Organizovanje obuke „Mehanizmi za učestvovanje u radu lokalnog parlamenta“ – 3 dana za 15 učesnika koji će naučiti kako da koriste tzv. „slobodnu stolicu“ u lokalnom parlamentu
- Unapređivanje dostupnosti i kvaliteta usluga socijalne zaštite kroz posete i distribuciju promotivnog materijala o dostupnim uslugama
- Organizovanje radio i TV emisija o učestvovanju starijih u procesu odlučivanja

Glavni rezultati:

- Istraživanje sa uzorkom od 600 osoba uspešno završeno
- 500 starijih je učestvovalo u različitim radionicama
- Podnesen predlog za izbor dr Zdravka Janjuševića u radnu grupu koja će kreirati lokalni plan akcije za starije

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore

Projekat finansira
Evropska Unija

WITH FUNDING FROM
AUSTRIAN
DEVELOPMENT
COOPERATION

Црвени крст Србије
Red Cross of Serbia

AUSTRIAN RED CROSS

- Kreiran i distribuiran promotivni materijal
- 180 starijih informisano o postojećim lokalnim uslugama kroz kampanju i kućne posete

Više informacija o radu partnera u TASIOP projektu:

Sajt projekta: <http://tasiop.org>

Mreža HumanaS, Srbija: <http://humanas.rs>

Mreža MOSHA, Albanija: <http://mosha-network.org/>

Mreža Za dostojanstveno starenje, Bosna i Hercegovina: <http://dostojanstvenostarenje.org/>

Mreža InkluzivaM, Makedonija: <http://inkluzivam.org/>

Mreža Dignitas, Crna Gora: <http://dignitas-network.org/>

Ovaj Bilten nastao je uz pomoć Evropske Unije kroz program POMOĆ CIVILNOM DRUŠTVU I MEDIJIMA 2014.-2015. Za sadržaj Biltena su u potpunosti odgovorni partneri u projektu Inicijativa za socijalno uključivanje starijih osoba i ni na koji način se ne može smatrati da on odražava stavove Evropske Unije.

Црвен крст на Република Македонија
Kryqi i kuq i Republikës së Maqedonisë
Macedonian Red Cross

Crveni krst Crne Gore